

i Tonen som det sølvhvide Tin - et blødt og bøjeligt Stof for Ordsmede og Sprogkunstnere".

I "Danimarca" i 1921 gentager Johannes Jørgensen sin kærligheds-erklæring til det danske sprog: "Et Sprog af Tin har jeg engang kaldt mit Modersmål - og jeg opretholder denne sammenligning. Hvis Italiensk er et Sprog af Bronze, Fransk et Sprog af Sølv, Tysk et Sprog af Jern, saa repræsenterer Dansk hint fine, bløde, graa Metal, der i Brudet lyser som Sølv og føjjer sig, villigt som Sølv efter Kunstsmiddens Haand - et godt, stærkt og ægte Sprog, hvoraf Ordsmedde skaber Kunstværker".

Afslutning og sammenfatning:

Johannes Jørgensen skabte kunstværker såvel i sin digtning som i sine oversættelser der både kunne være teknisk og akademisk set korrekte men også være fordansket og gendigtet med en kunstners medfølelse og forståelse - når han fandt det rigtigst at gøre det sådan. Johannes Jørgensens oversættelser er som regel åndfulde og noget sprogfilosofiske, kombineret med sans for ordenes lyd, rytme og rim. Hans kunststudfoldelse i digtning og

oversættelse bærer præg af hans store sprogbeherskelse hvori han ydede sit yderste når han oversatte con amore. I "Danimar-ca fra 1921" skriver Johannes Jørgensen netop om oversættelsens kunst, og om de vanskeligheder det musikalske øre må støde på, når det lytter på hans intense måde.

Der er endvidere en sammenhæng mellem Johannes Jørgensen som oversætter og hans udvikling som digter idet hans oversættelser af udvalgt international litteratur præger og afspejler hans egen udvikling som digter og som menneske - til tider i filosofiske og religiøse kriser. I mange tilfælde kunne han digtene udenad. Han adopterede dem med faderlig kærlighed. Det gælder Baudelaire, Verlaine, Bretono, Heine og Eichendorff, hvis oversættelser kunne kaldes for adoptivdigte. Johannes Jørgensen skriver i "Rejsebille-der": Jeg har næsten kunnet hans Buch der Lieder udenad. Og nu svulmer det op i mig. Vers efter vers, i dette Heinske Maaneskin".

Sjældent har en dansk digters liv og litteratur været ét i så høj grad som for Johannes Jørgensen. Dette håber jeg man kunne få et lille indblik i ved ovennævnte to små artikler.

NYHEDSBREV

Johannes Jørgensen Selskabet

December 2005

3. årg.

Nr. 4

Johannes Jørgensen i en stille stund i sin barndoms have i Svendborg i 1924.

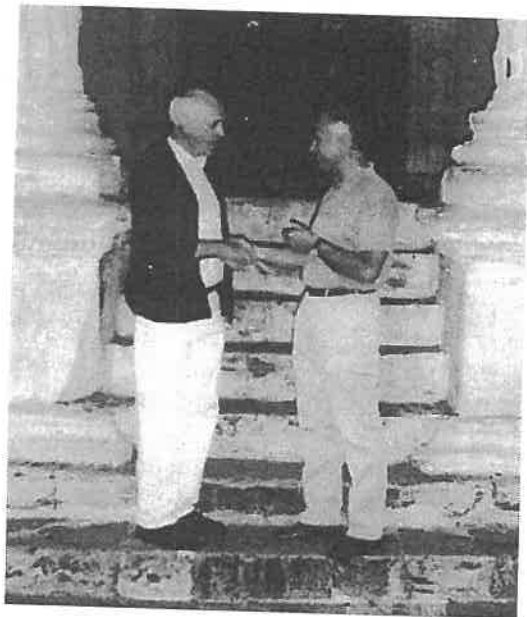
MINDEÅRET 2006

Johannes Jørgensen Selskabets bestyrelses handlingsprogram for året 2006 kom, som det blev fremlagt ved selskabets generalforsamling i november, udeluk-

kende til at stå i mindeårets tegn. Den 29. maj er det som bekendt 50 år siden, digteren døde i Svendborg, næsten 90 år gammel.

*Med udgangen af året 2005 og ved indgangen til
Johannes Jørgensen Selskabets år 4,
ønsker bestyrelsen alle selskabets medlemmer med familier en
velsignet Jul og et godt år 2006.*

Når man studerer programmet for mindefestlighederne i Svendborg den 6. november i 1966, altså på Johannes Jørgensens 100 års dag, var det udelukkende byen, der stod for de mange arrangementer. Lad os her blot nævne følgende punkter: "kl. 8.15, kransenedlæggelse på graven, kl. 8.30, navngivelse af "Johannes Jørgensens Vej", kl. 14, mindehøjtidelighed i Svendborg Statsgymnasiums aula med indslag af borgmesteren, gymnasiekoret, magister Emil Frederiksen, og skuespilleren Martin Hansen, kl. 16, åbning af en udstilling på biblioteket". Disse punkter dækker så blot over nogle af de initiativer, som dagen havde givet anledning til. Det kan siges med eftertryk, at Svendborg

Selskabets formand, Stig Holsting og kulturrådmand Mario Romagnoli fra Assisi giver hinanden hånden på, at næste år skal være et Johannes Jørgensen år – også i Assisi.

by med stolthed viste deres verdensberømte digter behørig opmærksomhed.

En 100 års dag er en rund begivenhed, som er værd at markere, men det må en 50 års dødsdag vel også være. Egentlig behøver vi ikke disse mærkedage for at fremhæve digterens betydning, for hans litteratur står som mindestøtter, der til enhver tid vil minde verden om hans format. Men en mindedag giver os anledning til at fremhæve over for en tvivlende og ofte uvidende offentlighed forfatterens eksistens og litterære betydning. Ved sådanne lejligheder får man mulighed for at give skruen en ekstra omdrejning, da tiden som bekendt har en tendens til at sløve vores opmærksomhed.

Johannes Jørgensens ankomst til Svendborg banegård 17. juli 1953. Store dele af byen med borgmesteren i spidsen var på benene for at modtage ham.

Johannes Jørgensen Selskabet vil dels alene og dels i et samarbejde med Svendborg og Assisi – disse to poler i Johannes Jørgensens liv – markere dagen og året, for at også vor tids ungdom kan få øjne op for de rigdomme, som forfatterens rummer.

Af størst betydning vil åbningen af arkiverne være. De har været båndlagt i 50 år og vil nu være tilgængelige for forskningen. Af mere synlig betydning får afsløringen af en mindesten i Svendborg på selve mærkedagen, hvor selskabet og Svendborg by indbyder til en officiel markering af dagen.

Søndag den 21. (sandsynligvis) – altså ugen før – afholder selskabet et seminar i Svendborg, hvis program endnu ikke er på plads.

Mindeåret slutter for Danmarks vedkommende torsdag den 19. oktober med en koncert i Odense hvor Odense Symfoniorkester vil fremføre et program alene indeholdende værker med Johannes Jørgensen tekster. I Assisi markeres mindeåret også i oktober (dato endnu ikke fastsat), hvor byen og selskabet i fællesskab vil afholde forskellige arrangementer, hvis enkeltheder ikke er fastsat endnu.

Som man kan forstå, vil der blive rig lejlighed til at være med til at fordybe sig i Johannes Jørgensens liv og forfatterskab. Der er så tilbage at håbe på, at pressen vil forstå at være til stede i rette tid. Danmarks Radio har allerede meldt sig interesseret.

SH

MINDESTEN FOR JOHANNES JØRGENSEN

Tidligt udtænkte vi den dristige ide at rejse digteren en mindesten i hans fødeby Svendborg. Ikke fordi der ikke er minder om ham – barndomshjemmet med mindepladen, en vej med hans navn og naturligvis hans grav på Svendborg kirkegård. Men i bestyrelsen mente man, at han fortjente en mere officiel markering, ikke en rytterstatue, men alligevel et synligt minde, hvor man midt i byen vil kunne standse op og blive mindet om hans betydning. Det egner et gadeskilt sig ikke rigtigt til. Formanden udtænkte en ide og

REJSE TIL ASSISI

Den Planlagte rejse til Assisi i 2006 er nu ved at tage realistiske former. Datoen for afrejsen fra København bliver den 23. september med hjemkomst den 30. september. Holder flyveplanen for i år også i 2006, vil der blive mellem-landing i Odense. Indkvarteringen sker hos birgittinerinderne med fuld pension. Der vil blive tale om indkvartering i dobbeltværelser, men der rådes dog over nogle ganske få enkeltværelser, som i givet fald vil koste noget mere. Prisen bliver ca. 7.000 kr. med forbehold for evt. lufthavsreguleringer o.l. men prisen vil indbefatte

udfærdigede en skitse, hvis vigtigste del var digterens portræt efter tegneren J. K. Almquists kendte linoleumssnit fra 1926 (det som pryder Nyhedsbrevets hoved). Kommunen sanktionerede ideen og trådte ydermere til med de nødvendige økonomiske midler. Den 29.maj, digterens dødsdag, vil stenen blive afsløret. Endnu er placeringen ikke endelig afgjort, men vi håber, at det kan være et sted i forbindelse med omlægningen af gaderne ved Skt. Knuds kirke, hvor der vil blive etableret gågade.

en heldagstur til Alvernerbjerget med spisning under vejs, hvorimod en tur til nogle relevante omegns-destinationer vil koste lidt ekstra. Vedr. betaling af depositum senere.

Som planerne ligger nu, flyves der fra København til Perugia, men hvis Fly Plus ikke opretholder denne forbindelse til næste år, kommer turen til at gå via Rom.

Praktisk leder er franciskanerbroder Theodor Jürgensen, som bor i Roskilde men hører til moderklosteret i Assisi. Litterær leder bliver selskabets formand. Rejsen vil forme sig som en rejse til den hellige

Frans by med indføring i helgenens liv og spiritualitet - men ved Johannes Jørgensens hånd og vejledning, idet det må være indlysende, at Johannes Jørgensens navn som forfatter er uløseligt forbundet med den umbriske helgen. Ønsker man derfor at tillægge turen form af pilgrimsrejse, er der altså rig lejlighed dertil, ligesom broder Theodor vil tilbyde deltagelse i en daglig andagt og medita-

tion, hvor deltagelse naturligvis er frivillig.

Der har til dato tilmeldt sig 26 deltagere, og ud fra de pladser der er til rådighed på pensionen, er målet ved at være nået, men man er velkommen til at henvende sig til formanden for evt. at høre nærmere. Vi vil under opholdet forsøge at få arrangeret et møde med byens kulturrådmand.

sh

Sacro convento set fra Ponte Veturino som det så ud, da den unge Johannes Jørgensen første gang kom til Assisi i 1894. Ad denne vej drog han sammen med Mogens Ballin og pater Felice ud til la Rocca San Angelo.

NY BANKFORBINDELSE

Johannes Jørgensen Selskabet har fra sin begyndelse haft bankforbindelse hos Svendborg Sparekasse. Fra det nye års begyndelse skifter selskabet til BG Bank i København. Svendborg Sparekasse mister ved skiftet ikke sin aller største kunde, men selskabet gør visse

ting lettere for sig selv ved skiftet. Medlemmer, som ved årsskiftet endnu ikke har nået at forny årskontingentet, kan roligt benytte det tilsendte indbetalingskort til Svendborg Sparekasse, idet der efter aftale er en 3 mdrs. overgangsordning.

MERE ASSISI

Flere har spurgt til en oversættelse af teksten på mindepladen på Johannes Jørgensens hus i Via Giovanni Joergensen i Assisi. For at

sikre os en litterært forsvarlig og korrekt oversættelse, har vi bedt forfatteren Thomas Harder om at oversætte. Resultatet ses nedenfor.

ASSISI SATTE DETTE MINDE OVER SIN
ÆRESBORGER
JOHANNES JØRGENSEN
DIGTER OG FORFATTER
1866 - 1956
I DET FØRSTE ÅRHUNDREDE FOR HANS FØDSEL
"TRAPPERNE OG BYENS GADER SYNTES
AF FØRE MIG TIL STJERNERNE ...
JA, DET ER VEJEN, DER FØRER TIL
HIMMERIGET

ET BESØG I CIVITA D'ANTINO

I forbindelse med mit ophold i Rom, inviterede proff. Antonio Bini mig på en tur til den fjerne abruzzerbys, der lever en ensom tilværelse på sin bjergtop. Det blev en betagende oplevelse. Ikke mindst rørte det en dansker at erfare, med hvilken veneration man i byen værner om de danske kunstneres minder og navne. Det er ganske indlysende, at man tillægger danskerne æren for byens ry som et kunstens Akropolis. Men glæden forstyrres unægtelig ved at se og mærke, at byen er døende, idet de unge flytter ind til storbyerne og husene står tomme og tilskoddede. Især er det trist at se Kristian Zarhtmanns logi, det bekendte Casa Ceronis forsømte tilstand. Men borgmesteren fortalte, at man intet

kan stille op, da huset ejes af en romer, som lader ganske hånt om alle tilnærmelser og i øvrigt ikke synes at interessere sig for huset og dets historie.

Civita blev hurtigt genopbygget efter jordskælvet, men trues altså nu af en anden ødelæggende skæbne. Et forsøg på at lokke kunstnere dertil ved løfter om frit ophold og udstilling af deres værker, har ikke slået rod. Der er visse planer om at indrette et museum på stedet, der både skal vise stedets minder fra oldromersk tid og dets betydning for nordiske malere. Tiden vil vise, om ideen kan få tilstrækkelig bevågenhed. Det fordrer ikke mindst, at turismen får øje på stedets værdi.

Men det rører ens hjerte som dansker og som landsmand til Johannes Jørgensen at se et skilt med navnet "Piazzale Giovanni Jørgensen" og erfare, med hvilken sympati man holder hans navn i hævd. Og dette altså skønt han kun besøgte byen én gang og aldrig blev en del af det liv, som skabtes af danske kunstnere.
sh.

Skilt i Civita d'Antino, som uden yderligere nødvendige kommentarer fortæller, at digteren er husket i byen. Da bogen udkom, skyndte man sig at forny skiltet. (Fot. sh)

JOHANNES JØRGENSEN AFTEN PÅ DET ITALIENSKE KULTURINSTITUT I KØBENHAVN

Tirsdag Den 15. november blev nyoversættelsen af Johannes Jørgensens bog Civita d'Antino præsenteret ved en foredragsaften på Det Italienske Kulturinstitut i København. Selskabets formand Stig Holsting fortalte, efter at have rettet en tak til alle implicerede, bl.a. Kunstrådet for Faglitteratur, som har ydet økonomisk støtte, om digterens forhold til Italien og kunsthistorikeren Annette Stabell viste lysbilleder og fortalte om danske

kunstneres forhold til byen. Til sidst viste dott. Antonio Bini lysbilleder fra vore dages Civita. Arrangementet havde trukket fuldt hus og til dagen havde Civitas borgmester sendt en varm hilsen, hvor han gav udtryk for den taknemmelighed byens borgere stadig nærrede overfor den danske digter, som så varm og medfølelse havde skildret byens og egnens tragedie den januarmorgen i 1915.

sh

JOHANNES JØRGENSEN I ROM

Nyoversættelsen af bogen Civita d'Antino blev ikke kun præsenteret i København. Også i Rom vakte den lille bog en vis opmærksomhed. Fredag den 2. december havde Det Danske Kulturinstitut i Rom i samarbejde med Johannes Jørgensen Selskabet arrangeret en lille festlighed, hvor udgivelsens italienske initiativtager, dott. Antonio Bini viste billeder fra vore dages Civita. Borgmesteren fra byen havde taget turen ind til Rom for at vise, at man endnu værdsætter Danmarks navn i den fjerne bjergby, og at Johannes Jørgensens navn huskes med glæde og taknemmelighed,

KONCERT

Den planlagte koncert i mindeåret for Johannes Jørgensen er nu endelig programsat til fredag den 15. september 2006 kl. 20. Koncerten er kommet i stand i et tæt og forbilledligt samarbejde mellem Odense Symfoniorkester og Johannes Jørgensen Selskabet. Ud over datoen er det kun stedet, som ligger fast, idet koncerten vil blive afholdt i Odense Koncerthus' Carl Nielsen Sal. Inden koncerten vil sel-

fordi han med sin lille medfølelse bog vakte forståelse og interesse for byens situation efter det ødelæggende jordskælv. Endelig fortalte Johannes Jørgensen Selskabets formand om Johannes Jørgensens forhold til Italien.

Som et lille festligt og farverigt indslag, var to folk fra Civita kommet i deres gamle folke dragter, de dragter, som er blevet så kendte gennem de danske maleres flittige brug af lokale modeller.

Fremmødet ved arrangementet var overvældende, så der måtte skaffes adskillige flere stole til.

skabets formand fortælle om Johannes Jørgensen og hans litterære betydning og cand.mag Ely Bruunshuus Petersen fortæller om samarbejdet mellem komponisten Carl Nielsen og digteren. Selve programmet vil senere blive offentliggjort dels gennem Nyhedsbrevet og dels via pressen. Desuden vil Danmarks Radio lave en temaudsendelse i løbet af foråret 2006.

GENVALG

Ved generalforsamlingen den 5. november var formanden og to bestyrelsesmedlemmer på valg. Formanden Stig Holsting blev genvalgt og Susanna Figgé og Ove Klausen blev genvalgt for en to-årig periode.

Det er muligt at rekvirere formandsberetningen, den kan dog indtil videre også læses på selskabets hjemmeside. Årskontingentet er fortsat 125 kr. På indbetalingskortet kan også påføres evt. gavebidrag.

ANTIKVARISK

Selskabet er kommet i besiddelse af en større samling antikvariske bøger af Johannes Jørgensen. Den er blevet tilføjet kataloget på

selskabets hjemmeside. Der er flere sjældenheder imellem. Man finder listen ved at klikke sig ind under "aktiviteter".

Johannes Jørgensen Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, Formand, Jagtvej 183 A, 2100 København Ø.
Tlf. 87580303 - e-post stig.holsting@mobilixnet.dk

Jørgen Nybo Rasmussen, Næstformand, Svanevej 38, 4000 Roskilde.
Tlf. 46753660. e-post: dacia@e-box.dk

Susanna Figgé, Sekretær, Forchammersvej 13, 4.tv.
1920 Frederiksberg C.
Tlf. 32961083

Henning Fink-Jensen, Kasserer, Krogmosevej 28, 2880 Bagsværd
Tlf. 44448703 - e-post: mail@johannesjorgensenselskabet.dk

Ove Klausen, Ottosminde 2, 8900 Randers Tlf. 86404032.
e-post: oklausen@mail.dk

Selskabets hjemmeside: www.johannesjorgensenselskabet.dk

JOHANNES JØRGENSENS UDVIKLING SOM OVERSÆTTER OG FORFATTER.

2.

af Susanna Figgé

Jeg vil i det følgende skelne mellem nogle enkelte typer af værker Johannes Jørgensen har oversat og hvorledes udvælgelsen og oversættelsen af disse værker har præget Johannes Jørgensens egen digtning og sprog. Sjældent har en digters liv og litteratur været så nært forbundet med hinanden som for Johannes Jørgensen.

Johannes Jørgensens selektion af især udenlandske værker og oversættelsen af disse udgør en værdifuld og væsentlig del af hans produktion idet han har truffet sit valg mellem digte, der lå hans egen psyke så nær, at de på mange måder er poetiske paralleller til hans egne lyriske værker.

Ved Johannes Jørgensens oversættelser af europæisk litteratur, kan man følge hans åndelige udvikling, gennem den tyske romantik, den franske symbolisme, engelsk og italiensk poesi både den klassiske og den moderne. Konkret har Johannes Jørgensen fra tysk romantik oversat Heine, Arnim, Brentano og Goethe og fra fransk symbolisme Baudelaire og Verlaine og fra engelsk Swinburne og Rosetti. Fra den italienske poesi har Johannes Jørgensen oversat Frans Assisi, da Todi, Carducci og

Pascoli. Endvidere har den latinske liturgi og den gregorianske sang inspireret Johannes Jørgensens mod en mere enkel og billedløs stil som er karakteristisk for katolske kirkehymner.

Det er karakteristisk at en mængde af disse udvalgte emnekredse i Johannes Jørgensens oversættelser lader sig overføre på hans egne digte. Eksempelvis kan undertitlerne fra hans digtsamling "Udvalgte Digte" genkendes i emnekredsene fra hans oversættelse "Fremmed Frugt" fra 1945 (Udvalgte Oversættelser af europæisk Poesi).

Her følger et eksempel fra en af Johannes Jørgensens Baudelaire oversættelser:

Baudelaire:

"Fra Tid til anden løfter Havbrisen hendes Skørt, og hendes Fod, der ligner Marmorgudindernes i Europas Musæer, prænter sin Form i det fine Sand

Saaledes skrider hun frem, lykkelig ved at leve, smilende med et lyst Smil, som om hun langt borte i det fjerne Rum saae et stort Spejl, der genspejlede hendes Skønhed".

Johannes Jørgensen
(Fra stemninger 1892)

"Hendes nøgne Fødder træder i den fugtige, svale Mosejord, der glat glider ud under Fodbladene

Med den ene Arm slynget om Stammen bøjer den skinnende Nymfe sig frem og kiger ned i det dunkle Vand, der ligger blankt og sort som et Spejl af poleret Mørke".

Således kan sammenligningen føres videre, med mange mellemlid, til man når frem til den enkle og billedløse stil som blev Johannes Jørgensens egen. Nedenfor følger et eksempel. Ved at sammenstille to vers, et fra en oversat pinsehymne fra 11. århundrede og et fra Johannes Jørgensens digt "Bøgeskov" fra bogen: "Der er en Brønd, som rinder" fra 1930 ses inspirationen fra de katolske kirkehymner:

(Pinsehymne)

Vær en kølig Kildes Vand
og et Ly mod Solens Brand
og et Smil i Graadens Land

(Bøgeskov)

Løvet risler som en Kilde
og i Skovens Dyb af Stammer
Skyggestrejf og Solstænk spille.

Når Johannes Jørgensen er på sin højde, ejer han en sikker sans for det ædle og enkle. Han lader de

gamle dages kunst genopstå både i den ædle kirkehymne og den enkle folkevise.

I "Fremmed Frugt" er de latinske salmer og sekvenser sat sidst og Alex Garff skriver herom:

"Det virker som et fromt: Gud alene æren, efter den skønne vej gennem Italien. Frankrig, England, Tyskland og Sverrig. Ville man have bragt Johannes Jørgensens oversættelser i den orden, i hvilken de er blevet til, ville man have fået en interessant litteraturhistorisk vejviser gennem hans åndelige Europa og fulgt ham på vej hjem fra Assisi til Svendborg som turisten, der kender de mange tungemål, men mest glæder sig over moderen, der siger til sit barn "paa kærligt og kælent Fyenssk: "Men jeg kan jo slet ikke sé dit lille søe Ansigt for den Hat".

Johannes Jørgensen beherskede endvidere dansk og fremmede sprog som en mester.

Han skriver ofte om sit sprog sammenlignet med andre sprog, bl.a. således et sted: "Efter saa længe at have trættet med unge og Tunge med tyske Hvislelyde og tyske konsonantbundter atter det milde hjemlige Maal!". Og så fortæller Johannes Jørgensen videre om sin kærlighed til det danske sprog ved en sammenligning med tysk og svensk:

"Intet Sprog af snørklet jern - som det tyske; intet stålsprog som det svenske, hvori alle Karolinernes Klinger endnu suser gennem Luf-ten; men et Sprog saa blødt og fint